

Početna stranica>Sudski postupci>Građanski predmeti>Sud koje države je nadležan?

Sud koje države je nadležan?

Slovačka

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

U načelu, u prvostupanjskim postupcima u građanskim predmetima nadležni su redovni sudovi, što u većini slučajeva znači okružni sud (*okresný súd*) (članak 12. Zakona o parničnom postupku (*Civilný sporový poriadok*)) i u iznimnim slučajevima regionalni sud (*krajský súd*) (članak 31. Zakona o parničnom postupku). U određenim slučajevima mora se pristupiti specijaliziranom sudu (vidjeti odgovor na pitanje br. 3).

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Stvarna nadležnost općenito se shvaća kao određivanje nadležnosti za odlučivanje o predmetima u prvom stupnju među sudovima različitih vrsta. To znači da se utvrđuje treba li o stvari u svojstvu prvostupanjskog suda odlučivati okružni sud ili regionalni sud. Općenito, okružni sudovi su nadležni za odlučivanje o građanskim predmetima u prvom stupnju (članak 12. Zakona o parničnom postupku). U određenim stvarima utvrđenima zakonom, regionalni sudovi odlučuju u svojstvu prvostupanjskih sudova (članak 31. Zakona o parničnom postupku). Temeljni je kriterij za određivanje nadležnosti suda priroda stvari.

Temelj su sudskog postupka rasprave pred prvostupanjskim sudovima. O svakoj stvari najprije mora odlučiti prvostupanjski sud. Okolnosti u trenutku početka postupka, tj. na dan dostavljanja tužbenog zahtjeva / zahtjeva za pokretanje postupka sudu ključne su za određivanje stvarne nadležnosti. Promjena okolnosti tijekom postupka nema utjecaja na već utvrđenu stvarnu nadležnost.

Postojanje stvarne nadležnosti jedan je od temeljnih postupovnih uvjeta koji se odnose na sud. Sud ispituje je li on ispunjen po službenoj dužnosti u svim fazama postupka i u svim stupnjevima, stoga se ne treba podnositi prigovor na nepostojanje stvarne nadležnosti. Ako sud smatra da nema stvarnu nadležnost, obavezan je prenijeti predmet drugom stvarno nadležnom sudu. Sud obavješćuje tužitelja / podnositelja zahtjeva. Ako je tužbeni zahtjev / zahtjev za pokretanje postupka već dostavljen tuženiku, sud isto tako mora obavijestiti tu stranku o tome da je prenio predmet stvarno nadležnom sudu. Spor u pogledu stvarne nadležnosti može nastati samo između okružnog i regionalnog suda, s obzirom na to da Vrhovni sud (*Najvyšší súd*) ne može imati stvarnu nadležnost u postupku u prvom stupnju. O sporu u pogledu stvarne nadležnosti između okružnog i regionalnog suda odlučivat će Vrhovni sud koji je nadređen obama sudovima u odlučivanju o nadležnosti.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Pravosudni sustav Slovačke ima trostupanjski sudski sustav: okružni sudovi, regionalni sudovi i Vrhovni sud. Okružni sudovi nadležni su za odlučivanje u građanskim predmetima u prvom stupnju (članak 12. Zakona o parničnom postupku). Regionalni sudovi imaju drugostupanjsku nadležnost, što znači da će o žalbama na odluke okružnih sudova uvijek odlučivati regionalni sudovi. Iznimka su sporovi koji proizlaze iz apstraktnih preispitivanja u stvarima koje se odnose na potrošače kad regionalni sudovi (regionalni sud u Bratislavi, regionalni sud u Banskjoj Bistrici i regionalni sud u Košicama) odlučuju u svojim okruzima kao prvostupanjski sudovi (članak 31. Zakona o parničnom postupku).

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

Mjesna nadležnost uređena je Zakonom o parničnom postupku i Zakonom o izvanparničnom postupku (*Civilný mimosporový poriadok*). U odredbama o mjesnoj nadležnosti određuje se koji bi prvostupanjski sud, tj. koji točno sud, od svih stvarno nadležnih sudova, trebao odlučiti o određenom predmetu. Primjenjivim pravnim uređenjem razlikuju se opća mjesna nadležnost i posebna mjesna nadležnost. Posebna mjesna nadležnost ima prednost pri određivanju mjesne nadležnosti suda. Ako nadležnost nije određena upotrebom te metode, primjenjuje se opća mjesna nadležnost. Mjesna nadležnost isto tako može biti i neobvezna (alternativna/fakultativna) ili isključiva. Ako je mjesna nadležnost neobvezna, tužitelj može odabrati hoće li podnijeti zahtjev redovnom sudu tuženika ili drugom sudu navedenom u Zakonu o parničnom postupku. Kad je mjesna nadležnost isključiva, predmeti se navode kad je nadležan sud koji nije redovni sud tuženika. To znači da će određeni sud biti nadležan neovisno o tome je li drugi sud redovni sud tuženika te neovisno o mogućnosti odabira suda po vlastitom nahođenju u određenoj stvari.

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Parnice

U skladu s odredbama Zakona o parničnom postupku, redovni sud tuženika uvijek će imati mjesnu nadležnost osim ako je propisano drukčije (članak 13. Zakona o parničnom postupku).

Redovni sud fizičke osobe sud je u čijem se okrugu nalazi stalno boravište te fizičke osobe (članak 14. Zakona o parničnom postupku).

Redovni sud pravnog subjekta sud je u čijem se okrugu nalazi sjedište pravnog subjekta (članak 15. stavak 1. Zakona o parničnom postupku). Redovni sud inozemnog pravnog subjekta sud je u čijem se okrugu nalazi podružnica inozemnog pravnog subjekta u Slovačkoj Republici (članak 15. stavak 2. Zakona o parničnom postupku).

Ako se redovni sud ne može tako odrediti, redovni sud bit će sud u čijem je okrugu posljednje stalno boravište fizičke osobe ili sjedište pravnog subjekta u Slovačkoj Republici; ako takav sud ne postoji, nadležan je sud u čijem je okrugu imovina dotične osobe (članak 16. Zakona o parničnom postupku).

Redovni sud države sud je u čijem je okrugu nastala okolnost iz koje je proizašla tužba (članak 17. Zakona o parničnom postupku).

Izvanparnične stvari

U izvanparničnim stvarima (članak 3. Zakona o izvanparničnom postupku) mjesno je nadležan sud koji je određen Zakonom. Ako se mjesna nadležnost ne može odrediti na taj način, mjesno je nadležan redovni sud tužitelja.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Alternativna nadležnost (neobvezno odabrana nadležnost) odražava pravo tužitelja na odabir suda koji je nadležan u skladu s člankom 19. Zakona o parničnom postupku umjesto tuženikova redovnog suda. Osim općeg suda tuženika, mjesnu nadležnost ima i sud u čijem je okrugu:

- (a) tužnikovo mjesto rada, u skladu s njegovim ugovorom o radu;
- (b) nastala okolnost iz koje proizlazi zahtjev za naknadu štete;
- (c) podružnica tuženika koji je pravni subjekt, ako se spor odnosi na tu podružnicu;
- (d) stalno boravište tužitelja koji je potrošač, ako se spor odnosi na potrošača ili ako se postupak odnosi na sporove povezane s potrošačkom arbitražom;

(e) stalno boravište ili sjedište tužitelja ili, u slučaju inozemnog pravnog subjekta, organizacijska jedinica tužitelja u slučaju spora koji se odnosi na suzbijanje diskriminacije.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Isključiva nadležnost u **parnicama** podrazumijeva obvezu tužitelja da odabere sud koji je nadležan u skladu s člankom 20. Zakona o parničnom postupku umjesto redovnog suda tuženika. To znači da će, u sljedećim slučajevima, mjesna nadležnost za odlučivanje u postupcima pripasti sudu:

- (a) u čijem je okrugu nekretnina, u sporu koji se odnosi na stvarno pravo na nekretnini;
- (b) u čijem se okrugu provodi postupak nasljeđivanja, u sporu koji se odnosi na postupak nasljeđivanja;
- (c) na kojem se provodi postupak ovrhe, ako je spor nastao iz posebne naravi postupka;
- (d) na kojem se provodi stečajni postupak ili postupak restrukturiranja, ako je spor nastao iz posebne naravi postupka, uz iznimku postupka koji se odnosi na raspodjelu nedjeljive bračne imovine;
- (e) u čijem je okrugu mjesto arbitraže, ako se postupak odnosi na sporove koji su povezani s arbitražnim postupkom, uz iznimku potrošačke arbitraže; ako je mjesto arbitraže izvan Slovačke, za odlučivanje o predmetu bit će nadležan sud u čijem je okrugu tuženikovo stalno boravište ili, ako je riječ o inozemnom pravnom subjektu, adresa sjedišta ili organizacijske jedinice; ako tuženik u Slovačkoj nema stalno boravište ni sjedište ili organizacijsku jedinicu, ako je riječ o inozemnom pravnom subjektu, za odlučivanje o predmetu nadležan je sud u mjestu stalnog boravišta tužitelja ili, ako je riječ o inozemnom pravnom subjektu, njegova sjedišta ili organizacijske jedinice.

Isključiva nadležnost u **izvanparničnim predmetima** znači da je umjesto redovnog suda nadležan sljedeći sud:

U postupcima koji se odnose na **razvod braka bračnog para** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu bilo posljednje zajedničko boravište bračnog para, pod uvjetom da barem jedno od njih još uvijek boravi u tom okrugu. U suprotnom mjesnu nadležnost ima redovni sud bračnog druga koji nije podnio zahtjev. Ako se sudska nadležnost ne može odrediti na taj način, nadležan će biti tužiteljev redovni sud (članak 92. Zakona o izvanparničnom postupku).

U postupcima koji se odnose na **utvrđivanje valjanosti ili ništavnosti braka** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu posljednje zajedničko boravište bračnog para, pod uvjetom da barem jedan od njih još uvijek boravi u tom okrugu. U suprotnom mjesnu nadležnost ima redovni sud bračnog druga koji nije podnio zahtjev. Ako se sudska nadležnost ne može odrediti na taj način, nadležan će biti redovni sud jednog od bračnih drugova (članak 101. Zakona o izvanparničnom postupku).

U predmetima koji se odnose na **sudsku zaštitu maloljetnika** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu boravište maloljetnika utvrđeno sporazumom njegovih roditelja ili na neki drugi način u skladu sa zakonom na početku postupka (članak 112. stavak 1. Zakona o izvanparničnom postupku).

U predmetima koji se odnose na **posvojenje** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu boravište djeteta utvrđeno sporazumom njegovih roditelja ili na neki drugi način u skladu sa zakonom na početku postupka. Ako takav sud ne postoji, nadležnost za odlučivanje o predmetu ima sud u čijem okrugu dijete boravi (članak 136. Zakona o izvanparničnom postupku).

U postupcima koji se odnose na **pravnu i poslovnu sposobnost** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu boravište osobe o čijoj je sposobnosti riječ (članak 232. Zakona o izvanparničnom postupku).

U postupcima koji se odnose na **dopuštenost prijema i zadržavanja osobe u zdravstvenoj ustanovi** mjesnu nadležnost ima sud u čijem se okrugu nalazi zdravstvena ustanova (članak 252. Zakona o izvanparničnom postupku).

U postupcima koji se odnose na **imenovanje skrbnika** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu boravište dotične fizičke osobe; ako takav sud ne postoji, onda sud u čijem je okrugu imovina te fizičke osobe (članak 273. Zakona o izvanparničnom postupku).

U postupcima koji se odnose na **proglašenje smrti** mjesnu nadležnost ima redovni sud osobe koju se proglašava mrtvom (članak 220. Zakona o izvanparničnom postupku).

U postupcima koji se odnose na **nasljeđivanje** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu:

- (a) stalno boravište oporučitelja u trenutku njegove smrti;
 - (b) smještena imovina oporučitelja, osim ako je nadležnost utvrđena u skladu s točkom (a);
 - (c) oporučitelj preminuo, osim ako je nadležnost utvrđena u skladu s točkom (a) ili (b) (članak 158. Zakona o izvanparničnom postupku).
- U naknadnom postupku nasljeđivanja, mjesnu nadležnost ima sud koji je zaključio postupak nasljeđivanja (članak 159. Zakona o izvanparničnom postupku). Ako radnju maloljetnika koji je nasljednik mora odobriti sud u pogledu postupka nasljeđivanja, sud pred kojim se odvija postupak nasljeđivanja nadležan je za odobrenje pravne radnje (članak 160. stavak 1. Zakona o izvanparničnom postupku).

U postupcima koji se odnose na **javnobilježničko skrbništvo** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu sjedište javnog bilježnika u čijem su skrbništvu novac, predmeti ili vrijednosni papiri (članak 334. Zakona o izvanparničnom postupku).

U postupcima koji se odnose na **sudsku zamjenu izgubljenih vrijednosnih papira koje je izdala banka ili podružnica inozemne banke** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu sjedište banke ili podružnica inozemne banke. U suprotnom redovni sud tužitelja nadležan je u postupku koji se odnosi na sudsku zamjenu dokumenta. Ako tužitelj nema redovni sud u Slovačkoj, nadležan je sud u čijem je okrugu mjesto plaćanja (članak 311. Zakona o izvanparničnom postupku).

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Ne.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Nadležnost specijaliziranih sudova utvrđena je u člancima 22.–33. Zakona o izvanparničnom postupku, konkretno, postoje specijalizirani sudovi koji su nadležni za:

- (a) postupke s mjenicama i čekovima;
- (b) radne sporove;
- (c) stečajne postupke i postupke restrukturiranja;
- (d) sporove koji se odnose na industrijsko vlasništvo;
- (e) sporove u pogledu nepoštenog tržišnog natjecanja i autorskog prava;
- (f) sporove koji proizlaze iz gospodarskog natjecanja;
- (g) sporove koji se odnose na arbitražni postupak;
- (h) sporove koji proizlaze iz burzovnih ugovora;
- (i) sporove koji se odnose na utvrđivanje nevaljanosti sporazuma, ugovora o koncesiji za radove ili okvirnog sporazuma;
- (j) sporove koji proizlaze iz opće procjene potrošačkih stvari;
- (k) sporove koji se odnose na naknadu nuklearne štete;
- (l) stvari koje se odnose na zaštitne mjere u građanskim stvarima izrečene u drugoj državi članici EU-a.

Posljednji put ažurirano: 22/04/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.